

HENKISEN HYVINVOINNIN TUKI OHJATUN HARJOITTELUN ONGELMATILANTEISSA

Aikaisemman ammatillisen tutkinnon omaavien
hoitotyönopiskelijoiden kokemuksia opettajalta saadusta tuesta

LAHDEN
AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaali- ja terveysala
Hoitotyön koulutusohjelma
Sairaanhoitaja AMK
Opinnäytetyö
Kevät 2014
Paula Ijäs
Eveliina Lehti

Lahden ammattikorkeakoulu
Hoitotyön koulutusohjelma

IJÄS, PAULA & LEHTI, EVELIINA: Aikaisemman ammatillisen tutkinnon omaavien hoitotyönopiskelijoiden kokemuksia opettajalta saamastaan henkisen hyvinvoinnin tuesta ohjatun harjoittelun ongelmatilanteissa

Hoitotyön opinnäytetyö

26 sivua, 6 liitesivua

Kevät 2014

TIIVISTELMÄ

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tuottaa tietoa aikaisemman ammatillisen tutkinnon omaavien opiskelijoiden henkisen hyvinvoinnin vaarantumisen aiheuttamista ongelmista ohjatuissa harjoitteluissa. Tarkoituksena oli kehittää oppilaitoksen huomion kiinnittämistä opiskelijan kokemuksiin ja opettajalta saatuun tukeen. Tarkoituksena oli sosiaali- ja terveysalan opintojen harjoitteluihin liittyvän opetuksen laadun parantaminen sekä yhteistyötahojen välisen toiminnan ja tietoisuuden kehittäminen ja huomion kiinnittäminen opiskelijan hyvinvointiin harjoittelun aikana.

Opinnäytetyön tavoitteena oli kuvata opiskelijoiden kokemuksia opintoihin liittyvistä ohjatussa harjoitteluissa kohdatuista ongelmatilanteista. Tavoitteena oli myös kuvata opiskelijoiden kokemuksia ohjaavalta opettajalta saadusta tuesta näissä tilanteissa.

Opinnäytetyön kyselyn perusteella tuli ilmi, että aikaisemman tutkinnon omaavat opiskelijat kokivat henkistä hyvinvointiaan vaarantavia tilanteita harjoitteluissaan, eikä opettajilta saatu tuki ollut riittävää tai sitä ei ollut lainkaan. Opinnäytetyön kyselyn tuloksista selvisi, että opettajalta saamaa konkreettista tukea kaivattiin lisää ja vuorovaikutuksessa eri tahojen välillä oli parantamisen varaa.

Kehittämissuhteiksi esitettiin vuorovaikutuksen kehittämistä ja ohjaavan opettajan parempaa henkilökohtaista tavoitettavuutta hoitotyön ohjatuissa harjoitteluissa. Henkisen hyvinvoinnin huomioimisen merkitystä esitetään myös lisättäväksi koulun omiin harjoittelun tavoitteisiin.

Asiasanat: aikuisopiskelija, henkinen hyvinvointi, henkinen väkivalta, harjoittelu

Lahti University of Applied Sciences
Faculty of Social and Health Care

IJÄS, PAULA & LEHTI, EVELIINA: The experiences regarding the support received from teachers towards maintaining and improving the emotional well-being of students with a previous vocational degree who are facing problematic situations during their guided internship periods

Bachelor's Thesis

26 pages, 6 pages of appendices

Spring 2014

ABSTRACT

The purpose of this thesis was to produce information of the effects of disrupted emotional well-being in guided internship of students with a previous vocational degree. The main goal was to increase the focus of the educational institution and its teachers towards the experiences students have during their supervised internships and the support that they receive from their teachers. In addition to this, the goal was to improve the quality of teaching regarding supervised internships in the social and health care studies as well as improve the emotional well-being of students. One of the goals was also to improve the interaction between the different parties involved in the internship process and focus on the emotional well-being of student during their internship period.

One of the main goals was also to depict students' experiences regarding problematic situations that they had faced during their internship. In addition to this, the goal was to describe the experiences that students had regarding the support they had received from their teachers and to determine was the quality and amount of support adequate enough in order to help the student handle the issues they had faced.

The study showed that students with a previous existing vocational degree experienced situations during their internship that endangered their emotional well-being and the support that they received from their teachers was not enough or was non-existent. The study also showed that students wished for more concrete support from their teachers.

The development suggestions include increasing the interaction between the student and the teacher as well as making sure the teacher is more easily available for support during the supervised internships. Adding elements that take into account the aspects of emotional well-being during the internship to the curriculum as well as the goals of the internship was also suggested.

Keywords: adult student, emotional well-being, emotional violence, practice

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	2
2	AIKAISEMMAN AMMATILLISEN TUTKINNON OMAAVA OPISKELIJA HOITOTYÖN OPINTOJEN OHJATUSSA HARJOITTELUSSA	4
2.1	Aikaisemman ammatillisen tutkinnon suorittanut sairaanhoitajaopiskelija hoitotyön opinnoissa	4
2.2	Hoitotyön ohjattu harjoittelu	5
2.3	Henkinen hyvinvointi	6
2.4	Henkinen väkivalta ja henkisen hyvinvoinnin ongelmatilanteet	7
2.5	Tiedonhankinta	7
2.6	Aikaisemmat tutkimukset	8
3	OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TAVOITE JA TUTKIMUSTEHTÄVÄT	10
3.1	Opinnäytetyön tarkoitus	10
3.2	Opinnäytetyön tavoite	10
3.3	Opinnäytetyön tutkimustehtävät	11
4	OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	12
4.1	Opinnäytetyön tutkimusmenetelmä	12
4.2	Aineiston kerääminen	12
4.3	Aineiston analyysi	13
5	OPINNÄYTETYÖN KYSELYN TULOKSET	15
5.1	Opiskelijoiden kokemuksia hyvinvointia vaarantaneista ongelmatilanteista ja opettajalta saadusta tuesta	15
5.1.1	Henkistä hyvinvointia vaarantavat ongelmatilanteet ohjatussa harjoittelussa	15
5.1.2	Opettajalta saatu henkisen hyvinvoinnin tuki ohjatussa harjoittelussa	16
5.2	Harjoittelun ohjauksen kehittäminen opiskelijan henkisen hyvinvoinnin näkökulmasta	17
5.3	Yhteenveto tutkimustuloksista	18
6	POHDINTA	19
6.1	Opinnäytetyön kyselyn tulosten tarkastelua	19
6.2	Opinnäytetyön eettisyys ja luotettavuus	20
6.3	Opinnäytetyöprosessin onnistuminen	21

6.4	Jatkotutkimusaiheet	21
	LÄHTEET	23
	LIITTEET	27

1 JOHDANTO

Opiskelijoiden hyvinvoinnista on tehty useita tutkimuksia, mutta erityisesti terveydenhoitoalalla pelkästään aikuisopiskelijoihin kohdistuneita tutkimuksia on saatavilla vähemmän. Henkisen hyvinvoinnin vaarantuminen tai sen uhka saattavat vaikuttaa hyvinkin kuormittavasti aikuisopiskelijan motivaatioon sekä ammatti-identiteettiin. Tätä kautta henkisellä hyvinvoinnilla sekä mahdollisella henkisellä väkivallalla voi olla suuri merkitys myös opiskelijan hyvinvointiin sekä opintojen loppuun saattamisen motivaatioon tavoiteajassa. (Hakojärvi 2011.) Opintoaikojen pidentymiseen ovat vaikuttaneet muun muassa puutteellinen opinto-ohjaus sekä jäykät opetusjärjestelyt. Tällä on katsottu olevan merkitystä myös opiskelijan motivaatioon valmistua. Työssäkäynti opintojen ohella on myös jatkanut opintoaikoja. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2012, 45-47.)

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tuottaa tietoa aikaisemman ammatillisen tutkinnon omaavien opiskelijoiden henkisen hyvinvoinnin vaarantumisen aiheuttamista ongelmista ohjatuissa harjoitteluissa sekä kehittää oppilaitoksen huomion kiinnittämistä opiskelijan kokemuksiin ja opettajalta saatuun tukeen. Tarkoituksena on myös opintojen harjoitteluihin liittyvän opetuksen laadun parantaminen sekä opiskelijoiden henkisen hyvinvoinnin lisääminen.

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on kuvata Lahden ammattikorkeakoulun aikaisemman ammatillisen tutkinnon omaavien hoitotyöopiskelijoiden omia kokemuksia ohjatun harjoittelun tilanteista, joissa opiskelijoille on tullut ongelmallisia tilanteita harjoittelujaksojen aikana. Opinnäytetyön tavoitteena on kartoittaa millaisia tukitoimia he ovat saaneet harjoittelun ohjaavalta opettajalta näissä tilanteissa.

Opinnäytetyön tekijöillä on kiinnostus kehittää opetuksen laatua Lahden ammattikorkeakoulun hoitotyön koulutusohjelman opetuksessa. Kohderyhmäksi valittiin aikaisemman ammatillisen tutkinnon omaavat opiskelijat, koska opinnäytetyön tekijöillä itsellään on aikaisempi toisen asteen terveydenhoitoalan tutkinto sekä työkokemusta hoitoalalta. Opinnäytetyön tekijöiden kiinnostusta aihealueeseen lisäsi ammattikorkeakoulujen rahoitusmallin muutos, jossa korostetaan oppilai-

toksen vastuuta opetuksen laadusta ja pyrkimystä tavoiteaikoihin valmistumisessa. Opinnäytetyö toteutetaan laadullisin menetelmin.

2 AIKAISEMMAN AMMATILLISEN TUTKINNON OMAAVA OPISKELIJA HOITOTYÖN OPINTOJEN OHJATUS- HARJOITTELUSSA

2.1 Aikaisemman ammatillisen tutkinnon suorittanut sairaanhoitajaopiskelija hoitotyön opinnoissa

Sairaanhoitaja AMK on tutkintonimike, joka oikeuttaa harjoittamaan terveydenhuollon ammattia ja käyttämään ammattinimikettä Terveydenhuollon oikeusturvakeskukselta saadun haetun luvan perusteella. (Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 559/1994, 8§). Sairaanhoitajan tutkintoon valmistaa ammattikorkeakoulutasoinen tutkinto, jonka suorittaminen tavoiteajassa kestää 3,5 vuotta. Tutkinto koostuu 210 opintopisteen kokonaisuudesta, joka pitää sisällään teoriaopinnot, opinnäytetyön, kypsyysnäytteen sekä 75 opintopistettä ohjattua harjoittelua. (Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakoulusta 352/2003, 5§, LAMK Opinto-opas 2012-2013.) Ammattikorkeakoulun tehtävänä on valmistaa opiskelijaa harjoitteluun vastaamalla teoriaopetuksesta (Karvinen 2008).

Sosiaali- ja terveysministeriö on suosituksillaan ohjannut että sosiaali- ja terveystalouden yksikköjen tulee varmistaa, että terveydenhuollon ammattiin opiskelevilla on potilasturvallisuuden sekä terveyspalveluiden laadun vaatimat valmiudet. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksikköjen tulee huolehtia riittävästä oppimismahdollisuuksista sekä harjoittelujaksojen tarkoituksenmukaisesta ohjauksesta. (Heinonen 2004, 13-16.)

Tässä opinnäytetyössä aikaisemman tutkinnon omaavasta sairaanhoitajaopiskelijasta käytetään nimitystä aikuisopiskelija riippumatta siitä suorittaako opiskelija opintojaan Lahden ammattikorkeakoulussa nuoriso- vai aikuispuolella. Merkityksellistä on, että sairaanhoitajaopiskelijalla on työkokemusta aikaisemman ammatillisen tutkintonsa suorittamisen jälkeen.

Aikuisopiskelija tekee opintojensa suorittamiseksi henkilökohtaisen opintosuunnitelman (HOPS), johon valitaan omien tavoitteiden sekä koulutuksessa määrättyjen

opintokokonaisuuksien mukainen toimintamalli tutkinnon saavuttamiseksi. Aikuisopiskelijalla on mahdollisuus hakea hyväksilukua aikaisempien opintojensa, harjoittelun, työkokemuksen tai muuten hankitun osaamisensa perusteella niistä opetussuunnitelmaan kuuluvista opinnoista, jotka pystytään toteamaan nyt suoritettavan tutkinnon opintojaksoja vastaaviksi. (Lahden ammattikorkeakoulu 2013b, 5.)

2.2 Hoitotyön ohjattu harjoittelu

Terveysalan ammattikorkeakouluopinnoissa ohjatun harjoittelun laajuus on 90 opintopistettä, johon sisältyy 15 opintopistettä opinnäytetyön tekemistä sekä 75 opintopisteen verran ohjattua harjoittelua aidossa terveysalan työympäristössä. Harjoittelun ohjaamisprosessiin sovelletaan niin sanottua kolmikantamallia, johon kuuluvat opiskelija, ohjaava opettaja sekä sairaanhoitajan pätevyyden omaava ohjaaja harjoitteluyksiköstä. (Opetusministeriö 2006, 14.)

Opiskelija perehtyy ohjatussa hoitotyön harjoittelussa työelämässä tarvittaviin keskeisiin työtehtäviin ja teoriapohjan soveltamiseen käytännössä sekä terveydenhuollon arvoperustaan ja toimintaan. Ohjatun harjoittelun tavoitteena on perehdyttää opiskelija erityisesti ammattiopintojen kannalta tärkeimpiin käytännön työtehtäviin sekä tietojen ja taitojen soveltamiseen työelämässä. (Opetusministeriö 2006, 14.)

Opettaja ohjaa opiskelijaa harjoittelun suunnittelemisessa sekä tavoitteiden laati- misessa ja seuraa opiskelijan etenemistä tavoitteiden toteutumisessa ja aikataulus- sa pysymisessä. Opettaja on vastuussa oman yksikkönsä ajantasaisesta työelä- märehtymisestä sekä opiskelijan harjoittelun tarkoituksenmukaisuudesta. Opiskelijat kokevat eri tavoin ohjauksen tarpeen henkilökohtaisista syistä, sekä myös heidän ammatillisesta lähtötaustastaan riippuen. (Kallio 2011, 69.)

Aikuisopiskelijoiden ohjaamisessa tulee huomioida heidän elämäkokemuksensa sekä aikaisempi kokemus työelämästä. Aikuisopiskelijoita pidetään yleisesti mo- tivoituneina ja he tiedostavat henkilökohtaiset oppimistavoitteensa. (Vaherva &

Ekola 1986, 20.) Lahden ammattikorkeakoulun pedagogisessa strategiassa todetaan, että opettaja on oppilaan tuki ja pedagoginen asiantuntija. Opettajan osaaminen on monipuolista, sisältäen rohkean pedagogisen toiminnan, kyvyn toimia moniammatillisen työyhteisön jäsenenä sekä kehittämisosaamisen. (Lahden ammattikorkeakoulu 2012a, 5.)

Sairaanhoitajaohjaaja on terveydenhuollon toimintayksikön nimeämä työntekijä, joka työskentelee opiskelijan työparina perehdyttäen tätä työssäoppimispaikan toimintatapoihin. Sairaanhoitajan työ sisältää opiskelijanohjausta. Ohjaaja ymmärtää opiskelijan roolin ja lisää vastuuta taitojen kasvaessa. Sairaanhoitajan opinnoissa käytännön ohjatulla harjoittelulla on suuri merkitys ammatti-identiteetin kehittymiselle sekä ammatilliselle kasvulle. Sairaanhoitajaohjaaja keskustelee opiskelijan ja opettajan kanssa harjoittelujakson etenemisestä sekä osallistuu opiskelijan arviointiin. (Opetusministeriö 2006, 65.)

2.3 Henkinen hyvinvointi

Henkisellä hyvinvoinnilla tarkoitetaan työsuojeluhallinnon määritelmän mukaan yleistä tyytyväisyyttä elämään sekä myönteistä perusasennetta työhön. Henkisesti hyvinvoiva ihminen pystyy sietämään epävarmuutta ja hyväksyy itsensä sellaisena kuin on. (Työsuojeluhallinto 2013.) Henkisesti hyvinvoiva ihminen määrittelee itse tavat, joilla saavuttaa onnellisuuden tunteen sekä tekee päätökset elämänsä mielekkyydestä ja hyödyllisyydestä. (Collard 2009, 19.) Yksilön ammatillista toimintaa tukee tasapainoinen ja palkitseva yksityiselämä (Pihlanto 2008, 33). Henkistä hyvinvointia luodaan muun muassa työn organisoinnilla ja esimiestyöllä. Työntekijällä on oltava kehittymismahdollisuuksia sekä mahdollisuus vaikuttaa omaan työhönsä. (Työsuojeluhallinto 2013.)

Hyvinvoinnin edellytyksien voidaan katsoa täyttyneen silloin kun yksilö on saanut tehdä ammattitaitoaan vastaavaa, kiinnostavaa, arvostettua ja oikeudenmukaisesti palkattua työtä työyhteisön jäsenenä omien kykyjensä mukaisesti. Työpaikan henkisestä hyvinvoinnista on vastuussa koko työyhteisö ja sen jokainen yksilö erikseen. Oikeudenmukainen johtaminen on myös osa tätä kokonaisuutta. Voi-

daan ajatella että ohjatussa harjoittelussa myös opiskelijan nivoutuu luontevaksi osaksi samaa työyhteisöä, jotta hänen ja työyhteisön hyvinvointi on turvattu. (Henkinen hyvinvointi työpaikalla, yhteinen etu 2006, 8-9.) Henkinen hyvinvointi ilmenee työyhteisössä sekä sen jäsenissä monella eri tavalla. Henkisen hyvinvoinnin voi kokea turvallisena ja hyvänä ilmapiirinä, työpaikan toimivana, tasarvoisena ja kannustavana me-henkenä, yhteisön toimivuuden häiriöttömyytenä ja yhteistyön saumattomana sujumisena. (Työsuojeluhallinto 2013.)

Sairaanhoitajien tulee tukea toinen toistaan potilaan hoitoa koskevassa päätöksenteossa, työssä jaksamisessa ja ammatillisessa kehittämisessä. Eettiset ohjeet määrittelevät myös, että heidän tulee kunnioittaa moniammatillista asiantuntijuutta sekä toimia kollegiaalisesti hyvässä vuorovaikutuksessa työyhteisöä ja muita työntekijöitä kohtaan. (Sairaanhoitajaliitto 2013.)

2.4 Henkinen väkivalta ja henkisen hyvinvoinnin ongelmatilanteet

Henkinen väkivalta on henkisen hyvinvoinnin ongelmatilanne. Henkinen väkivalta tai kiusaaminen työpaikalla tarkoittaa esimerkiksi eristämistä työyhteisön ulkopuolelle tai työn pitämistä merkityksettömänä, painostamista tai puhumista selän takana. Henkistä väkivaltaa voi esiintyä työyhteisön jokaisen jäsenen toimesta (Tilastokeskus 2013) ja se voi kohdistua myös työyhteisössä olevaan opiskelijaan. Tutkimuksissa on todettu että esimerkiksi psyykkisen väkivalta tilanteen jatkuessa se aiheuttaa muutoksia uhrin ammatillisessa kasvussa sekä käsityksessä itsestään. Toisaalta hoitotyölle ovat ominaisia vanhat hierarkkiset rakenteet, byrokraattisuus ja työyhteisön naisvaltaisuus jotka ovat uhkatekijöitä työyhteisön hyvinvoinnille. (Sandelin 2007, 83.)

2.5 Tiedonhankinta

Tietoa etsittiin käyttämällä tietokantahakua (Melinda, Medic ja Electra). Opinnäytetyöhön liittyviä aikaisempia tutkimuksia sekä tieteellisiä julkaisuja valittiin niiden aiheeseen sopivuuden perusteella. Tietokantojen asiasanahaun tuloksista rajattiin pois ennen vuotta 2005 julkaistut suomen- tai englanninkieliset väitöskirjat,

tieteelliset julkaisut ja tutkimukset. Opinnäytetyön tiedonhakuun saatiin apua Lahden ammattikorkeakoulun tiedonhankintaklinikan informaatikolta toukokuussa 2013. Asiasanat syötettiin ensin YSA- sekä FinMeSH-palveluun niiden oikeellisuuden tarkistamiseksi. Hakua rajattiin asiasanoilla aikuisopiskelija, henkinen hyvinvointi, henkinen väkivalta ja harjoittelu. Esimerkiksi Melinda-tietokanta oli käytössä useasti tietoa etsittäessä ja asiasanalla aikuisopisk* löydettiin muun muassa 22.5.2014 47 osumaa, joista valittiin Aarto-Pesosen vuonna 2013 Jyväskylän yliopistoon tekemä väitöskirja aikuisoppijan kasvun holistisesta prosessista liikunnanopettajakoulutuksessa.

2.6 Aikaisemmat tutkimukset

Aikuisen opiskelijan oppimisprosessin käynnistyminen koetaan usein positiivisena tapahtumana joka aloittaa uuden elämänvaiheen. Aikuisopiskelijaa pidetään yleisesti motivoituneena, vaikka oppimisprosessin käynnistyminen saattaa aiheuttaa hämmennystä opiskelijassa itsessään. Hämmennys syntyy kun aikuisopiskelijan odotetaan ottavan vastuu omasta oppimisesta. Oppimiskokemukset voivat olla hyvin erilaisia kuin aiemmassa tutkinnossa, koska valmiita malleja tai neuvoja ei ole. (Aarto-Pesonen 2013, 54.) Aikuisopiskelijan aiemmasta tutkinnosta on saatanut kuluu aikaa ja uuden oppiminen voi olla haasteellisempaa kuin aiemmin. Opetusministeriön tuottamassa tutkimuksessa nostetaan esiin, että aikuisena opiskelijat kokevat kuitenkin ohjauksen ja tuen tarpeen tärkeäksi koko opintojen ajan. (Linnakylä, Malin, Nikkanen, Piesanen, Stenström & Valkonen 2002, 140-141.)

Aikuisopiskelijoiden näkemyksiä opettajasta terveydenhuollon käytännön harjoittelun ohjaajana on todettu, etteivät opiskelijat olleet tyytyväisiä opettajan toimintatapoihin myötäelämisessä ohjatun harjoittelun aikana ilmenneissä negatiivisten tunteiden käsittelymahdollisuuksissa. (Mäkelä-Näkki 2004, 1, 90.) Tilastollisesti tarkasteltuna sairaanhoitajaopiskelijan iällä on merkitystä suhtautumisessa hoitotyön opettajaan. Alle 26-vuotiaat olivat enimmäkseen tyytyväisiä saamaansa ohjaukseen opettajalta, kun taas eniten kriittisyyttä todettiin olevan yli 45-vuotiailla opiskelijoilla. (Kajander, S. 2007, 49). Myös Aarto-Pesosen (2013, 63.) tutkimus tukee käsitystä, että opintojen edetessä ammatillisen ymmärryksen kehittyessä

alun hämmennys vaihtuu ratkaisuhakuiseksi ammatilliseksi kasvuksi. Siihen kuuluu osana kriittisyyden lisääntyminen ja perusteluiden hakeminen toiminnalle.

3 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TAVOITE JA TUTKIMUSTEHTÄVÄT

3.1 Opinnäytetyön tarkoitus

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tuottaa tietoa mahdollisista henkisen hyvinvoinnin vaarantumisen aiheuttamista ongelmista opiskelijoille, jotta vastaavissa tilanteissa myös oppilaitoksessa pystyttäisiin kiinnittämään riittävää huomiota opiskelijan kokemuksiin sekä kehittämään tätä kautta opiskelijan saamaa tukea näissä tilanteissa.

Opinnäytetyön tarkoituksena on parantaa sosiaali- ja terveystieteiden opintojen harjoitteluihin liittyvän opetuksen laatua sekä opiskelijoiden henkistä hyvinvointia Lahden ammattikorkeakoulussa sekä kehittää harjoittelupaikan, oppilaitoksen sekä opiskelijan välistä toimintaa ja tietoisuutta, sekä kiinnittää huomiota opiskelijan hyvinvointiin harjoittelujen aikana. Kyselynä toteutetussa opinnäytetyötutkimuksessa annettiin opiskelijoille mahdollisuus kertoa vapaasti harjoittelujaksoillaan koetuista henkisen hyvinvoinnin kokemuksista koululta tai opettajilta saamaansa tuesta tai sen puuttumisesta.

3.2 Opinnäytetyön tavoite

Opinnäytetyön tavoitteena on kuvata aikaisemman ammatillisen tutkinnon omaavien sairaanhoitajaopiskelijoiden kokemuksia opintoihin liittyvistä ohjatusta harjoittelussa kohdatuista ongelmatilanteista. Tämän opinnäytetyön tavoitteena on kuvata opiskelijoiden kokemuksia ohjaavalta opettajalta saadusta tuesta näissä tilanteissa ja siitä, ovatko asian käsittelyn tukitoimet koettu riittäviksi. Opinnäytetyön tavoitteena on kuvata myös opiskelijoiden kokemuksia siitä, miten harjoittelun ohjausta tulisi kehittää opiskelijan henkisen hyvinvoinnin näkökulmasta.

3.3 Opinnäytetyön tutkimustehtävät

Opinnäytetyön tutkimustehtävät ovat seuraavat:

1. Millaisia kokemuksia aikaisemman ammatillisen tutkinnon omaavilla hoitotyön opiskelijoilla on ohjaavalta opettajalta saamastaan henkisen hyvinvoinnin tuesta ongelmatapauksissa ohjatussa harjoittelussa?
2. Miten opiskelijoiden kokemuksen mukaan oppilaitokselta saatavaa harjoittelun ohjausta tulisi kehittää henkisen hyvinvoinnin näkökulmasta?

4 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

4.1 Opinnäytetyön tutkimusmenetelmä

Laadullinen näkökulma valittiin, koska tutkimuksella haluttiin esittää sairaanhoitajaopiskelijoiden kokemuksia sellaisenaan. Opinnäytetyö toteutettiin laadullisin menetelmin kirjallisena kyselynä, koska se antoi mahdollisuuden toiminnan kehittämiseen kyselyyn vastanneiden omien kokemusten perusteella. Laadullisessa tutkimuksessa tutkimusaineiston sisällöstä luodaan analysoimalla ja tulkitsemalla teoreettinen kokonaisuus, jossa on poimittu kerätystä aineistosta rajaamalla tutkimuksen kannalta olennaiset asiat. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 95.)

4.2 Aineiston kerääminen

Opinnäytetyöprosessiin ilmoitettiin vuonna 2012. Tämän jälkeen aihe muuttui ja nykyisen opinnäytetyön tietoperustan haku aloitettiin toukokuussa 2013 ja sitä tehtiin koko opinnäytetyöprosessin ajan. Suunnitelmaseminaari pidettiin syyskuussa 2013. Suunnitelmaseminaarissa saimme tärkeitä mielipiteitä opinnäytetyön eteenpäin viemiseksi ohjaajalta, opponentilta sekä yleisöltä. Opinnäytetyön tutkimuslupahakemus jätettiin kirjallisena Lahden ammattikorkeakoulun omalla tutkimuslupahakemuksella 15.1.2014 ja tutkimuslupa myönnettiin 7.2.2014.

Opinnäytetyön kohderyhmäksi rajattiin Lahden ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalalla sairaanhoitaja-amk tutkintoa opiskelevat aikuisopiskelijat. Tässä opinnäytetyössä sillä tarkoitettiin opiskelijoita, joilla on olemassa aiempi ammatillinentutkinto ja kokemusta työelämästä ennen ammattikorkeakouluopintoja. Osallistujamääräksi tavoiteltiin 10-20 vastaajaa.

Laadullisin menetelmin toteutetun opinnäytetyön materiaali saatiin kirjallisena kyselynä esseemuotoisesti. Se oli yksinkertainen keino saada tietoa opiskelijoiden kokemuksista ja mahdollistaa vastaamisen anonyymisti, jotta vastaajaa ei tunnisteta. Haastattelututkimuksen vaarana oli tiedonkerääjän omien asenteiden vaikuttaminen tuloksiin sekä tunnistettavuuden vaarantuminen. Kirjallisena kyselynä

toteutetussa tutkimuksessa oli vaarana vastausten vähäinen määrä tai mahdolliset kirjallisen ilmaisun puutteet. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 72-74.)

Kirjalliseen kyselyyn kutsuttiin osallistumaan Lahden ammattikorkeakoulun sisäisessä sosiaali- ja terveystieteiden verkkoympäristössä (Reppu-sivusto) sekä oppilaitoksen ilmoitustauluilla olevilla ilmoituksilla helmikuun alussa 2014. Opinnäytetyötutkimuksen kysymykset muotoiltiin tutkimustehtävistä, joita valitessa kiinnitettiin huomiota siihen, että ne vastasivat työn tarkoitusta ja tavoitteita. Saimme tutkimustehtävät muotoiltua opinnäytetyön tarkoitusta vastaaviksi ja kyselylomakkeen selkeäksi ja tarkoituksenmukaiseksi. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006, Tuomi & Sarajärvi 2009, 72-74.)

Kirjallinen kysely toteutettiin 10.2.-9.3.2014 Lahden ammattikorkeakoulussa. Kyselylomakkeet saatekirjeineen (liite 1) laitettiin tarjolle oppilaitoksen aulaan, josta ne voitiin ottaa anonyymisti täytettäväksi. Kirjallinen kysely tutkimusmuotona antoi osallistujalle mahdollisuuden osallistua tutkimukseen vapaasti eikä vastaaminen ollut sidottu paikkaan tai aikaan.

Kerätyn aineiston odotettiin olevan rehellisiä mielipiteitä ja todellisia kokemuksia aikuisopiskelijoiden harjoittelujaksojen ajalta. Kyselylomakkeella tutkimuksesta saatiin haastattelua strukturoidumpi ja voitiin vähentää tutkijan omien asenteiden vaikutusta tuloksiin. (Tuomi ym. 2009, 74-77.) Palautus tapahtui suljettuun lokeriin. Emme tavanneet vastaajia missään vaiheessa tutkimuksen aikana, mikä poisti mahdollisuuden vaikuttaa omilla mielipiteillä tai asenteilla vastauksiin. Yhteystietomme olivat saatavilla saatekirjeessä, mikäli joku vastaaja halusi lisätietoa opinnäytetyöhömmä liittyvästä kirjallisesta kyselystä.

4.3 Aineiston analyysi

Aineiston analysointi tapahtui lukemalla saatu aineisto läpi, minkä jälkeen sisältö eriteltiin jakamalla vastaukset kysymyksittäin. Vastauksia läpikäydessä huomioitiin vastauksien vastaavuus tutkimuskysymyksiin. Tämän jälkeen aineisto litteroitiin, luokiteltiin ja tehtiin yhteenveto. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 92-93.) Tuloksia

analysoitaessa ei tässä tutkimuksessa kiinnitetty huomiota kieliasuun. Esseemuotoiset vastaukset tiivistettiin ja kategorioitiin (liite 2). (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

5 OPINNÄYTETYÖN KYSELYN TULOKSET

5.1 Opiskelijoiden kokemuksia hyvinvointia vaarantaneista ongelmatilanteista ja opettajalta saadusta tuesta

Ensimmäisen tutkimustehtävän tavoitteena oli selvittää millaisia kokemuksia aikaisemman ammatillisen tutkinnon omaavilla hoitotyön opiskelijoilla on ohjaavalta opettajalta saadusta henkisen hyvinvoinnin tuesta ongelmatapauksissa ohjatussa harjoittelussa. Ensimmäinen tutkimustehtävä jaettiin kahteen osaan, jotta haastattelukysymykset saatiin rajattua selkeämmiksi. Ensimmäinen haastattelukysymys käsitti mahdolliset henkistä hyvinvointia vaarantavat ongelmatilanteet ohjatussa hoitotyön harjoittelussa.

5.1.1 Henkistä hyvinvointia vaarantavat ongelmatilanteet ohjatussa harjoittelussa

Vastauksista kävi ilmi, että aikaisemman ammatillisen tutkinnon omaavia hoitotyö opiskelijoita käytettiin ohjatussa harjoittelussa työvoimana etenkin tilanteissa, joissa aikaisempi tutkinto oli terveysalalta. Harjoittelun aikana suoritettavien tuntien määrä koettiin henkisesti raskaaksi, koska tuntimäärä oli suuri ja harjoittelun kokonaispituus lyhyt.

Harjoitteluissa tulee joskus suorittaa lyhyessä ajassa paljon tunteja.

Välillä opiskelijaa käytetään työvoimana harjoittelussa ja kaikki mahdollinen hyöty otetaan irti.

Terveydenhoitoalalla vallitseva kiire, henkilökuntapula ja henkilökunnan vaihtuvuus vaikuttivat negatiivisesti harjoitteluista saatuihin kokemuksiin. Työhön perehdyttämisen vähyys tai sen puuttuminen kokonaan vaikeutti harjoitteluissa jaksamista, koska etenkin vanhemmilta opiskelijoilta odotettiin haastatteluun vastanneiden kokemusten mukaan jo rautaista ammattitaitoa, eikä työharjoittelupaikan suhtautuminen opiskelijaan ollut toivotunlainen. Opiskelijan käyttäminen työvoi-

mana koettiin haitalliseksi, koska opiskelijan roolia ei ollut tällöin mahdollista pitää yllä.

Kiire ja henkinen väsymys kaadetaan yhä useammin opiskelijoiden niskaan. Ei ole aikaa perehtyä asioihin, suoraan mennään toimintaan ja sitten kiroillaan kun ei osata tai suoriuduta tehtävistä niin kuin olisi ollut tarkoitus.

Ne asiat mitä haluaisi oikeasti oppia jäävät riittämättömän ohjauksen ja kiireen vuoksi oppimatta.

Eikä pystytä ”heittäytymään” rooliinsa opiskelijana, kun aina niin kiire.

Aikaisempaan työkokemukseen koettiin liittyvän negatiivisia asenteita harjoittelupaikoissa. Suhtautuminen opiskelijaan vaikutti olevan täysin erilainen, kun kyseessä on aikaisemman tutkinnon omaava opiskelija verraten ensimmäistä tutkintoaan suorittavaan opiskelijaan. Toisaalta aikaisempaa ammattitaitoa ja työkokemusta omaava opiskelija on työnantajalle etu, mutta kuten vastauksista selviää, se lisää opiskelijan työvoimana käyttämisen vaaraa.

On erilaista ohjata ”vanhaa” opiskelijaa kuin juuri finnaamasta eroon päässyttä teiniä.

5.1.2 Opettajalta saatu henkisen hyvinvoinnin tuki ohjatussa harjoittelussa

Ohjaavalta opettajalta saatu henkisen hyvinvoinnin tuki koettiin harjoittelussa hyvin vähäiseksi. Opiskelijan omasta jaksamisesta ei haastatteluvastausten perusteella juurikaan keskusteltu tai opettajaa ei tavattu lainkaan harjoittelujaksojen aikana. Opettajan tavoittaminen koettiin vaikeaksi harjoittelujaksojen aikana sekä opettajan välinpitämättömyys henkistä hyvinvointia vaarantavissa tilanteissa nousi esille vastauksissa.

En kokenut saavani tukea opettajilta ongelmatilanteissa. Koin, että he ovat jotenkin ”kädettömiä” näissä tilanteissa.

Opettaja ei noteerannut kertomustani useista yrityksistä huolimatta.

Tuntui että opettaja oli haluton selvittämään harjoittelun tilannetta kanssani.

5.2 Harjoittelun ohjauksen kehittäminen opiskelijan henkisen hyvinvoinnin näkökulmasta

Toiseen tutkimustehtävään perustuva haastattelukysymys pyrkii tuomaan kehitysideoita opiskelijan henkisen hyvinvoinnin parantamiseen ohjatuissa hoitotyön harjoitteluisa. Vastaukset tähän kysymykseen olivat hyvin niukat ja tiiviit ja niissä käsiteltiin yksinomaan ohjaavan opettajan ja opiskelijan välisten kahdenkeskeisten keskustelujen lisäämistä harjoittelujen aikana. Keskusteluja toivottiin olevan enemmän ja niiden pitäminen rauhallisessa ympäristössä koettiin mahdolliseksi parannuskeinoksi opiskelijan henkisen hyvinvoinnin tukemiseen. Ohjaavien opettajien toiminnalle ja käytännöille esitettiin yhdenmukaistamista harjoittelujen ohjaukseen.

Säännöllinen keskustelu (kahdenkeskinen) opettajan kanssa rauhallisessa ympäristössä.

Yhtenäiset käytännöt harjoittelun ohjaukseen kaikkien opettajien kesken.

Ohjaavan opettajan toivottiin paneutuvan enemmän opiskelijan omiin henkilökohtaisiin tavoitteisiin ja antavan enemmän tukea tavoitteisiin pääsemisessä. Henkinen jaksaminen ja hyvinvointi tulisi ottaa paremmin esille ohjaustilanteissa ja jo tavoitteiden laatimisessa ja antaa painoarvoa niille lisäämällä henkinen hyvinvointi esimerkiksi ohjatun harjoittelun yleisiin tavoitteisiin.

Työssäjaksaminen koulun tavoitteisiin.

Opettajan toimintaa on tutkimustulosten perusteella mahdollista kehittää myös sillä, ettei opettaja jätä opiskelijalle tunnetta yksin jäämisestä ongelmatilanteissa. Opiskelijan kokemukset opettajan välinpitämättömyydestä tai siitä, ettei opettajaa

tavoita tarvittaessa tulisi saada poistettua harjoittelun aikaisista kokemuksista. Opettajan tavoitettavuutta toivottiin paremmaksi.

Opettaja ei saa jättää opiskelijalle tunnetta, että on yksin, vaan hänen tulee olla tavoitettavissa.

5.3 Yhteenveto tutkimustuloksista

Tutkimuksen perusteella havaittiin, että aikaisemman ammatillisen tutkinnon omaavat hoitotyön opiskelijat kokivat henkistä hyvinvointiaan vaarantavia tilanteita sairaanhoitaja-amk-opintoihin sisältyvissä ohjatuissa harjoitteluissaan, eikä opettajilta saatua tukea koettu riittäväksi tai sen koettiin puuttuvan kokonaan. Tutkimustuloksista huomattiin myös, että harjoittelun ohjaavalta opettajalta saama konkreettista tukea kaivattiin lisää ja vuorovaikutuksessa oli parantamisen varaa eri tahojen välillä. Opetusministeriön teettämä tutkimus tukee myös tätä käsitystä, että aikuisopiskelijoiden ohjaustarpeet kohdistuvat muun muassa henkilökohtaiseen ohjaukseen sekä opinto-ohjaukseen ongelmatilanteissa. Toisaalta palautteen saamista pidetään myös tärkeänä. (Linnakylä, Malin, Nikkanen, Piesanen, Stenström & Valkonen 2002, 141.)

Kehittämissuhteina esitettiin vuorovaikutuksen kehittämistä ja ohjaavan opettajan parempaa henkilökohtaista tavoitettavuutta hoitotyön ohjatuissa harjoitteluissa. Kahdenkeskisiä keskusteluja opettajan ja opiskelijan välillä rauhallisessa ympäristössä esitettiin parantamaan ohjatun harjoittelun aikaista hyvinvointia ja helpottamaan ongelmatilanteiden käsittelyä. Ohjaavien opettajien toiminnoille ehdotettiin yhdenmukaisia käytäntöjä. Henkisen hyvinvoinnin huomioimisen merkitystä esitettiin myös lisättäväksi koulun omiin harjoittelun tavoitteisiin.

6 POHDINTA

6.1 Opinnäytetyön kyselyn tulosten tarkastelua

Opinnäytetyön kyselyyn olivat vastanneet Lahden ammattikorkeakoulun hoitotyön opiskelijat, joilla oli aikaisempi ammatillinen tutkinto sekä työkokemusta. Työkokemuksen ei tarvinnut olla hoitoalalta. Vastauksia saatiin kyselylomakkeiden tarjollaoloaikana seitsemän kappaletta. Vastausten määrä (N=7) oli tavoiteltua pienempi, mutta opinnäytetyötutkimuksen tuloksia voidaan pitää kuitenkin suuntaa antavina. Saadut henkisen hyvinvoinnin tuen kehittämisehdotukset ovat hyödynnettävissä Lahden ammattikorkeakoulun hoitotyön opiskelijoiden henkisen hyvinvoinnin tuen kehittämisessä ja laadun parantamisessa.

Opiskelijat vaikuttivat kyselyn perusteella tyytymättömiltä opintoihin kuuluvien harjoittelujaksojen sujumiseen tai heillä ei ollut ongelmia, joihin olisi tarvinnut erityistä tukea harjoittelun ohjaavalta opettajalta. Opiskelijat kokivat henkistä hyvinvointiaan vaarantaviksi tilanteiksi harjoittelupaikoissa kiireen ja työvoimana käyttämisen. Harjoittelupaikan kiire ja henkilökuntavajaus yhdistyivät vastauksissa toistuvasti huonoon perehdytykseen. Vastauksista kävi ilmi, että aikuisopiskelijoilta odotettiin harjoitteluyksikössä valmista ammattitaitoa, jolloin opiskelijan rooliin heittäytyminen vaikeutui ja harjoittelulle asetetut opiskelijan omat tavoitteet jäivät osin täyttymättä.

Opiskelijaan kohdistuvat harjoittelun ongelmatilanteet ilmenivät vastauksissa selän takana puhumisena ja kiroiluna. Niillä voidaan katsoa olleen negatiivinen vaikutus henkistä hyvinvointia vaarantavien ongelmien selvittelyyn harjoittelun aikana ja siihen ettei niistä uskallettu puhua harjoittelupaikassa. Näissä tilanteissa opiskelijat kokivat yksin jäämisen tunteita, joihin vaikuttivat muun muassa opettajan vaikea tavoitettavuus tai opettajan vähättelevä asenne ongelmien ilmetessä. Yhdessä vastauksessa kävi ilmi että ongelmaan ei tartuttu opettajan toimesta lainkaan. Aiemmissa tutkimuksissa (Linnakylä ym. 2002) todetaan kuitenkin että ohjauksen ja tuen tarve on tärkeää aikuisopiskelijalle koko opintojen ajan. Ongelmatilanteissa tuen tarve korostuu. Myös Hakojärven (2011, 41) käsitys siitä, että

opiskelijat odottavat saavansa konkreettista tukea harjoittelun henkisen väkivallan tilanteissa tukea opinnäytetyön vastauksia. Opiskelijat kokevat, että pelkkä lupaus toimenpiteisiin ryhtymisestä ei vakuuta opiskelijoita vaan he halusivat tietoa ja varmuutta siitä että tilanteeseen oikeasti puututaan.

6.2 Opinnäytetyön eettisyys ja luotettavuus

Laadullisin menetelmin toteutettu opinnäytetyö mahdollistaa sairaanhoitajan opintojen harjoitteluihin liittyvän opetuksen laadun parantamisen ja huomion kiinnittämisen opiskelijoiden henkiseen hyvinvointiin Lahden ammattikorkeakoulun hoitotyön opetuksessa. Opinnäytetyöllä pyrittiin saamaan opiskelijan, harjoittelu paikan ja oppilaitoksen välistä toimintaa sujuvammaksi ja kiinnittämään huomiota aikuisopiskelijan harjoittelunaikaiseen hyvinvointiin sekä opettajilta saatavaan tukeen.

Tutkimusta arvioidaan kokonaisuutena, eikä laadullisen tutkimuksen luotettavuuden arviointiin ole olemassa yksinkertaista tai yksiselitteistä ohjeistusta. Tutkimuksessa on tuotu esille keskeiset ja olennaiset tiedot, jotka ovat tutkimuksen tarkoitus ja kohde, miten aineisto on kerätty, analysoitu ja raportoitu. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 140-141.)

Aikaisemman tutkinnon omaavien sairaanhoitajaopiskelijoiden kokemukset ohjatun harjoittelun aikaisista ongelmatilanteista ja niistä selviytymisestä sekä Lahden ammattikorkeakoulun opettajilta saadusta tuesta olivat keskeisiä asioita, kun kartoitettiin nykytilannetta ja pohdittiin toiminnan kehittämistä. Opinnäytetyön tutkimusaihe oli hyvin henkilökohtainen ja arka, minkä vuoksi anonyymiteetti ja luotettavuus olivat erittäin tärkeitä tutkimusta tehtäessä ja kyselylomakkeiden vastauksia analysoitaessa. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

Pidimme tärkeänä tavoittaa opinnäytetyöllä aikuisopiskelijoiden omia mielipiteitä. Kohderyhmä oli tiedostetusti tarkasti rajattu ja vastauksia odotettiin saatavan 10-20 kappaletta. Vastauksia saatiin aineistonkeruuajana ainoastaan seitsemän kappaletta (N=7), joka jäi tavoiteltua pienemmäksi määräksi. Koimme vastausten

vähäisen määrän haastavaksi ja pohdimme aineiston riittävyttä luotettavan tutkimustuloksen saamiseksi. Tutkimuksen vastaukset kerättiin anonyymisti ja vastausten analysoinnissa kiinnitettiin huomiota siihen, ettei tuloksia julkistettaessa pystytä kohdistamaan yhtään vastausta keneenkään henkilöön. (Kylmä, Pietilä & Vehviläinen-Julkunen 2002, 70-73). Kerättyä aineistoa käsiteltiin eettisesti oikein, eli se säilytettiin ja hävitettiin niin, ettei tutkimukseen osallistuneita henkilöitä pystytä missään vaiheessa tunnistamaan, eivätkä tutkimustulokset päässeet joutumaan vääriin käsiin.

Tutkimusprosessin eettisyyden kannalta on tärkeää, että tutkimuksen suunnittelu ja toteutus on raportoitu tieteellisiä vaatimuksia noudattaen yksityiskohtaisesti, tarkasti ja rehellisesti. Opinnäytetyötä tehdessämme noudatimme näitä periaatteita ja toimimme huolellisesti. Opinnäytetyön kyselyyn vastaaminen oli vapaaehtoista, mikä ratkaisuna kunnioittaa ihmisarvoa ja on tutkimuksen eettisyyden toteutumiseksi tärkeää. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 25.)

6.3 Opinnäytetyöprosessin onnistuminen

Opinnäytetyön aiheen valitsemisen jälkeen työ aikataulutettiin. Aikataulussa pysyminen tuotti ajoittain hankaluutta, mutta työ eteni kuitenkin joustavasti omien voimavarojen ja ajankäyttömahdollisuuksien mukaisesti. Opinnäytetyön etenemistä auttoi hyvä yhteistyö opinnäytetyön tekijöiden ja opinnäytetyön ohjaajan välillä. Opinnäytetyötä tarkasteltiin kriittisesti prosessin aikana useaan kertaan. Yhdeksi tarkastelun kohteeksi nousi kirjallisen kyselyn toteutus ja kysymysasettelu. Jälkeenpäin ajatellen niillä saattoi olla vaikutusta vastausten vähäiseen määrään, koska vastauksia haluttiin esseemuotoisesti.

6.4 Jatkotutkimusaiheet

Opinnäytetyötä tehdessä nousi esiin, että hoitoalalla on tehty vähän pelkästään aikuisopiskelijoihin kohdistettuja tutkimuksia. Uuden tutkimustiedon löytäminen aiheesta ei ollut kaikilta osin helppoa. Toisaalta aikuisopiskelijoiden ohjaamista voidaan pitää haasteellisena koska heillä on usein myös aikaisempaa kokemusta työelämässä toimimisesta aiemman tutkinnon myötä. Aikuisopiskelijan ammatti-

identiteetti on muotoutunut ja opiskelijan rooliin heittäytyminen ei aina suju ongelmitta. Ehdotamme jatkotutkimusaiheiksi opettajan kokemuksia aikuisopiskelijan ohjaamisesta sekä opiskelijan ja ohjaavan opettajan välisen vuorovaikutuksen onnistumiseen vaikuttavista tekijöistä ja kehittämiskohteista.

LÄHTEET

Aarto-Pesonen, L. 2013. ”Tää koulutus ei oo tehnyt musta pelkkää jumppamaik-
kaa”. Substantiivinen teoria aikuisoppijan kasvun holistisesta prosessista liikun-
opettajakoulutuksessa. Väitöskirja. Jyväskylän yliopisto, liikuntatieteellinen tie-
dekunta.

Collard, J. 2009. The role of positive irrational beliefs in mental health & wellbe-
ing. Deakin University. [viitattu 14.4.2014]. Saatavissa:
[http://www.deakin.edu.au/research/acqol/publications/resources/thesis-collard-
j.pdf](http://www.deakin.edu.au/research/acqol/publications/resources/thesis-collard-j.pdf)

Hakojärvi, H.-R. 2011. Terveysalanopiskelijoiden ohjatussa harjoittelussa kokema
henkinen väkivalta ja siitä selviytyminen. Pro Gradu -tutkielma. Turun yliopisto,
hoitotieteen laitos.

Hirsjärvi, S., Remes P. & Sajavaara P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. uudistettu pai-
nos. Helsinki: Tammi.

Heinonen, N. 2004. Terveysalan koulutuksen työssäoppiminen ja ohjattu harjoit-
telu. Suositus sosiaali- ja terveysalan toimintayksiköille. Sosiaali- ja terveysminis-
teriön monisteita 2003:22. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö.

Kallio, S. 2011. Tavoitteena taitava sairaanhoitaja- sairaanhoitajaopiskelijan op-
piminen työharjoitteluissa. Pro Gradu -tutkielma. Tampereen yliopisto. Kasvatus-
tieteenlaitos.

Kajander, S. 2007. Sairaanhoitajaopiskelijoiden arvioita ohjatun harjoittelun laa-
dusta ja QPL-mittarin arviointia. Pro Gradu –tutkielma. Kuopion yliopisto. Hoito-
tieteenlaitos.

Karvinen, M. 2008. Laatu työharjoitteluun. Sairaanhoitaja 8/2009. Verkkoarkis-
to. [viitattu 10.5.2014]. Saatavissa:
https://www.sairaanhoitajaliitto.fi/ammattilliset_urapalvelut/julkaisut/sairaanhoitaj

a-lehti/8_2009/muut_artikkelit/laatua_tyoharjoitteluun/

Kylmä, J., Pietilä, A-M. & Vehviläinen-Julkunen, K. 2002. Terveyden edistämisen lähtökohtia. Helsinki: WSOY.

Lahden ammattikorkeakoulu 2012a. Lahden ammattikorkeakoulun pedagoginen strategia 2012-2016. [viitattu 8.5.2014]. Saatavissa:

http://www.lamk.fi/esittely/strategiat/Documents/lamk_pedagoginen_strategia.pdf

Lahden ammattikorkeakoulu 2012b. Sosiaali- ja terveystieteiden hoitotyön koulutusohjelma. Sairaanhoidaja / terveydenhoitaja AMK. Ohjatun harjoittelun käsikirja.

Lahden ammattikorkeakoulu 2013a. Opinto-opas 2012-2013. [viitattu 8.10.2013].

Saatavissa: <http://www.lamk.fi/koulutus/opinto-opas/Documents/ops1213-st-hoitoty.pdf>

Lahden ammattikorkeakoulu 2013b. Tutkintosääntö. [viitattu 8.10.2013]. Saata-

vissa: <http://www.lamk.fi/koulutus/opinto-opas/Documents/tutkintosaaento-240113.pdf>

Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 559/1994. [viitattu 19.5.2013]. Saata-

vissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1994/19940559>

Linnakylä, P., Malin, A., Nikkanen, P., Piesanen, E., Stenström, M. & Valkonen, S. 2002. Yli 40-vuotiaat aikuiskoulutuksessa: ”Kyllä sieltä aina jotakin reppuun jää!” Opetusministeriö. [viitattu 8.5.2014]. Saatavissa:

[http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2002/liitteet/opm_333_9](http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2002/liitteet/opm_333_96yli40v_aikkou.pdf?lang=fi)

[6yli40v_aikkou.pdf?lang=fi](http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2002/liitteet/opm_333_96yli40v_aikkou.pdf?lang=fi)

Mäkelä-Näkki, K. 2004. Aikuisopiskelijan näkemys hoitotyön opettajasta käytännön harjoittelun ohjaajana. Pro Gradu -tutkielma. Oulun yliopisto. Lääketieteellinen tiedekunta. Hoitotieteen ja terveystieteiden laitoksen tutkimuskeskus.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2012. Koulutus ja tutkimus vuosina 2011-2016.

Kehittämissuunnitelma. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja. 2012:1

Saatavissa:

<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2012/liitteet/okm01.pdf>

Opetusministeriö 2003. Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 352/2003. [viitattu 3.10.2013]. Saatavissa:

http://www.edilex.fi/lainsaadanto/aiempi/20030352_20030860

Opetusministeriö 2006. Ammattikorkeakoulusta terveydenhuoltoon. [viitattu 8.10.2013]. Saatavissa:

<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2006/liitteet/tr24.pdf>

Pihlanto, P. 2008. Ihmisten välinen vuorovaikutustilanne. Tieteessä tapahtuu 6/2008, 33.

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Verkkojulkaisu. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. [viitattu 19.9.2013]. Saatavissa:

<http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/index.html>

Sairaanhoitajaliitto 2013. Sairaanhoitajan eettiset ohjeet 1996. [viitattu 19.5.2013]

Saatavissa:

http://www.sairaanhoitajaliitto.fi/sairaanhoitajan_ty_ ja_hoitotyon/sairaanhoitajan_ty/sairaanhoitajan_eettiset_ohjeet/

Sandelin, P. 2007. Kertomuksia psyykkisestä väkivallasta terveydenhuollon työ- ja opiskelijayhteisöissä. Oulun yliopiston lääketieteellinen tiedekunta.

Henkinen hyvinvointi työpaikalla, yhteinen etu 2006. Suomen mielenterveysseura. Klemelä, R. Saatavissa:

http://www.mielenterveysseura.fi/files/66/Henkinen_hyvinvointi_tyopaikalla.pdf

Tilastokeskus. Käsitteet ja määritelmät. [viitattu 18.5.2013]. Saatavissa:

<http://www.stat.fi/meta/kas/index.html>

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 5. uudistettu painos. Jyväskylä: Tammi.

Työsuojeluhallinto 2013. Henkinen hyvinvointi työssä. [viitattu 11.1.2014]. Saatavissa: <http://www.tyosuojelu.fi/fi/hyvinvointi>

Vaherva, P. & Ekola, J. 1986. Aikuisten opettamisen taito. Yleisradion julkaisema oppikirja. Helsinki: Oy Yleisradio Ab

LIITTEET

LIITE 1

Hei Sinä aikaisemman ammatillisen tutkinnon omaava hoitotyön opiskelija!

Kutsumme sinua osallistumaan opinnäytetyöhömmme liittyvään tutkimukseen. Tutkimuksella kerätään tietoa aikuisopiskelijoiden kokemuksista ohjaavalta opettajalta saamastaan henkisen hyvinvoinnin tuesta ohjatussa harjoittelussa. Tietoa kerätään myös opiskelijoiden kokemuksista harjoitteluun liittyvissä ongelmatilanteissa sekä siitä miten opiskelijat kehittäisivät harjoittelunohjausta henkisen hyvinvoinnin näkökulmasta.

Jos Sinulla on aikaisempi ammatillinen tutkinto sekä kokemusta työelämästä, voit osallistua ohjatun harjoittelun kehitystyöhön vastaamalla kysymyksiin. Aiemman ammatillisen tutkinnon tai työkokemuksen ei tarvitse olla terveydenhoitoalalta.

Vastaa vapaamuotoisesti kysymyksiin erilliselle paperille. Palautus tapahtuu 10.3.2014 mennessä oppilaitoksen aulaan olevaan laatikkoon. Tutkimustuloksia käytetään vain tähän kyseessä olevaan tutkimukseen ja vastaukset ovat luottamuksellisia. Vastaaminen on vapaaehtoista.

Nyt Sinulla on osaltasi vaikuttamisen mahdollisuus ja vastauksesi on meille erittäin tärkeä!

Kiitos osallistumisestasi

Paula Ijäs
sairaanhoitaja-opiskelija
paula.ijas@student.lamk.fi
043 010 1778

Eveliina Lehti
sairaanhoitaja-opiskelija
eveliina.kokko@student.lamk.fi
043 010 7013

Ohjaava opettaja

Ulla Papinniemi
ulla.papinniemi@lamk.fi

Tutkimuslupa myönnetty 7.2.2014

Vastaa alla oleviin kysymyksiin kuvailemalla vapaamuotoisesti omia kokemuksiasi ohjatussa hoitotyön harjoittelussa:

1. Millaisia henkistä hyvinvointiasi vaarantavia ongelmatilanteita olet kokenut opintojesi aikana ohjatuissa harjoitteluissa?
2. Millaisia kokemuksia sinulla on harjoittelua ohjaavalta opettajalta saamastasi henkisen hyvinvoinnin tuesta ohjatussa harjoittelussa?
3. Miten kokemuksesi mukaan harjoittelun ohjausta tulisi kehittää opiskelijan henkistä hyvinvointia ajatellen?

LIITE 2

ALKUPERÄINEN ILMAUS	TIIVISTETTY ILMAUS	ALAKATEGORIA
Tutkimustehtävä 1: Millaisia kokemuksia aikaisemman ammatillisen tutkinnon omaavilla hoitotyön opiskelijoilla on ohjaavalta opettajalta saamastaan henkisen hyvinvoinnin tuesta ongelmatapauksissa ohjatussa harjoittelussa?		
1. Millaista henkistä hyvinvointiasi vaarantavia ongelmatilanteita olet kokenut opintojesi aikana ohjatuissa harjoittelussa?		
Harjoittelussa tulee joskus suorittaa lyhyessä ajassa paljon tunteja	Suuri tuntimäärä harjoitteluun nähden	Suuri tuntimäärä lyhyessä ajassa
Välillä opiskelijaa käytetään työvoimana harjoittelussa	Käytetään työvoimana	Harjoittelussa opiskelijaa käytetään työvoimana
Kaikki mahdollinen hyöty otetaan irti	Hyöty irti	Työnantaja hyötyy opiskelijasta
Kiire ja henkinen väsymys kaadetaan yhä useammin opiskelijoiden niskaan	Kiire ja väsymys "kostetaan" opiskelijalle	Harjoittelupaikalla kiire ja henkinen väsymys
Ei ole aikaa perehtyä asioihin, suoraan mennään toimintaan	Ei aikaa perehtyä asioihin	Perehdytyksen puute ja kiire
Kiroillaan kun ei osata tai suoriuduta tehtävistä kuten olisi tarkoitus	Kiroillaan osaamattomuutta	Perehdytyksen puute
En voinut kertoa työyhteisön ilmapiirin vuoksi siitä (lääkevarkausepäily) omalle ohjaajalle	En uskaltanut työilmapiirin takia puhua avoimesti ohjaajalle	Vuorovaikutuksen puute työyhteisössä
Opiskelijaa käytetään työvoimana	Käytetään työvoimana	Työpaikalla käytetään opiskelijaa työvoimana
Eikä pystytä "heittäytymään" rooliinsa opiskelijana kun aina niin kiire	Ei pysty opiskelijan rooliin kiireen takia	Ei pysty toimimaan opiskelijan roolissa

Jos tulee ongelmatilanteita, niistä ei keskustella suoraan opiskelijan kanssa vaan puhutaan selän takana	Ongelmatilanteista ei keskustella	Vuorovaikutuksen puute työyhteisössä
Joskus käytetään työvoimana, eikä pysty keskittymään opiskelijan rooliin	Käytetään työvoimana eikä pysty olemaan opiskelija	Työpaikalla käytetään opiskelijaa työvoimana. Ei pysty toimimaan opiskelijan roolissa
Harjoittelupaikassa oli negatiivisia asenteita aikaisempaan työkokemukseen liittyen	Negatiiviset asenteet työkokemuksesta	Aikaisempaan työkokemukseen liittyvät negatiiviset asenteet
Vuorotyö kuormittaa	Kuormittava vuorotyö	Opiskelijan hyvinvointi
Ne asiat mitä haluaisi oikeasti oppia jäävät riittämättömän ohjauksen ja kiireen vuoksi oppimatta	Kiire haittaa oppimista	Perehdytyksen puute ja kiire
Harjoitteluni keskeytettiin yksipuolisesti, minua kuulematta	Harjoittelu keskeytettiin kuulematta minua	Opettajan ja opiskelijan välinen vuorovaikutus
On erilaista ohjata "vanhaa" opiskelijaa kuin juuri finninaamasta eroon päässyttä teiniä	"Vanhaa" opiskelijaa erilainen ohjata	Ammattitaitoinen opiskelija ohjattavana
2. Millaisia kokemuksia sinulla on harjoittelua ohjaavalta opettajalta saamastasi henkisen hyvinvoinnin tuesta ohjatussa harjoittelussa?		
Ei juurikaan keskustelua opettajan kanssa omasta jaksamisesta	Ei keskustelua opettajan kanssa	Opettajan ja opiskelijan välisen vuorovaikutuksen puute
Opettajalta saatu tuki todella vähäistä harjoittelun aikana	Tuki vähäistä	Opettajalta saatu henkisen hyvinvoinnin tuki vähäistä
Aina opettajaa ei edes tapaa harjoittelun aikana	Opettajaa ei tapaa	Opettajan ja opiskelijan välisen vuorovaikutuksen puute
Opettaja ei noteerannut kertomustani useista yrityksistä huolimatta, se vain sivuutettiin	Opettaja ei kuunnellut	Opettajan ja opiskelijan välisen vuorovaikutuksen puute
Tuli tunne, että jäin yksin ongelmani kanssa	Jäi yksin	Opettaja saadun henkisen hyvinvoinnin tuen puute

Opettaja ei ottanut vakavasti pahaa oloani harjoittelun tapahtumista ja ongelmista ohjaajani kanssa	Opettaja ei kuunnellut, ei ottanut vakavasti	Opettajan välinpitämättömyys, tuen puute
Opettajan "kyllä se siitä"-asenne sai aikaan tunteen, ettei oteta vakavasti	Opettaja ei ota vakavasti	Opettajan välinpitämättömyys, tuen puute
Pyytämäni palaveri opettajan kanssa järjestyi vasta pitkän ajan kuluttua tapahtumasta	Tapaaminen järjestyi liian myöhään	Keinoton opettaja
En kokenut saavani tukea opettajilta ongelmatilanteissa	Ei tukea opettajilta ongelmatilanteissa	Opettaja saadun henkisen hyvinvoinnin tuen puute
Koin että he (opettajat) ovat jotenkin kädettömiä näissä (ongelma-) tilanteissa	Opettajat kädettömiä	Keinoton opettaja
Tuntuu että opettaja on haluton selvittämään harjoittelun tilannetta	Opettaja haluton selvittämään tilannetta	Keinoton opettaja
Tutkimustehtävä 2: Miten opiskelijoiden kokemuksen mukaan oppilaitokselta saamaa harjoittelun ohjausta tulisi kehittää henkisen hyvinvoinnin näkökulmasta?		
3. Miten kokemuksesi mukaan harjoittelun ohjausta tulisi kehittää opiskelija henkistä hyvinvointia ajatellen?		
Opiskelijan henkilökohtaisiin tavoitteisiin paneutuminen	Pentutua henkilökohtaisiin tavoitteisiin	Tavoitteiden saavuttamisen tukeminen
Niihin (tavoitteisiin) pääsemisen tukeminen	Tavoitteisiin pääsyn tuki	Tavoitteiden saavuttamisen tukeminen
Työssajaksaminen koulun tavoitteisiin	Työssajaksaminen tavoitteisiin	Henkisen hyvinvoinnin tukeminen harjoittelun tavoitteisiin
Yhtenäisen käytännöt harjoittelun ohjaukseen kaikkien opettajien kesken	Opettajille yhteiset käytännöt	Ohjaavien opettajien toiminnan yhdenmukaistaminen

Opettaja ei saa jättää opiskelijalle tunnetta että on yksin	Ei saa jättää yksin	Vuorovaikutuksen parantaminen
Säännöllinen keskustelu (kahdenkeskinen) opettajan kanssa rauhallisessa ympäristössä	Keskustelu opettajan kanssa	Vuorovaikutuksen parantaminen